

[Maisted.]

prøver på at forsvare frihed for mindretal. Det er groft at høre på, men jeg skal gerne svare igen på samme måde.

Socialdemokratiet forsvare ved enhver lejlighed pampersystemet, sådan at de kan opretholde særrettigheder i de yderste led. Der er den forskel, at vi i fremskridtspartiet ikke har strøget ordet frihed, som socialdemokratiet har gjort af deres slogan, og vi bekæmper deres pampervirksomhed til hver en tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelser mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Lovforslag nr. L 179. Fremsat 13/5 77).

Formanden:

Sammen med denne sag behandles de tre følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser).

(Lovforslag nr. L. 180. Fremsat 13/5 77).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Lovforslag nr. L 181. Fremsat 13/5 77).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Forhøjelse af ydelser).

(Lovforslag nr. L. 182. Fremsat 13/5 77).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Albertsen (S):

I henhold til de gældende internationale for-

pligtigelser, Danmark har påtaget sig, og i henhold til de traditioner og aftaler, vi har inden for vores sociale lovgivning, er det således, at vi efter afslutningen af overenskomsterne på arbejdsmarkedet også foretager en regulering af pensionerne til folke-, invalide- og enkepensionisterne. Det har også en virkning på de beløb, der i henhold til bistandslovens bestemmelser ydes til de pensionister, der har ophold på plejehjem eller på lignende institutioner.

Det er som ved tilsvarende tidligere lejligheder hensigten, at forslagene skal have tilbagevirkende kraft fra den 1. april i år. Vi er som bekendt et godt stykke inde i maj måned, og det vil sige, at det vil være særdeles ønskværdigt, om vi meget hurtigt kan komme igennem med denne lovgivning. Det forudsætter, at vi i socialudvalget meget hurtigt kan gøre denne sag klar.

Det er ikke ukendt, at de partier, der står bag augustforliget, havde aftalt en lønudvikling for det almindelige arbejdsmarked på 6 pct. i hvert af de 2 år, det drejer sig om, men samtidig var man enig om, at det ville være rigtigt over for den økonomisk svage gruppe, som vi her behandler forslag om, at lade de dyrtidsportioner, der måtte forfalde for denne gruppe, komme til fuld udbetaling, altså at pensionerne skulle reguleres efter de normale principper og ikke underkastes særlig stramning.

De forslag, som ministeren nu fremsætter, koster over en 2 års periode efter de oplysninger, vi har fået i forbindelse med fremsættelsen, brutto godt 500 mill. kr., og når skattevirkningen medregnes, bliver nettoudgiften godt 400 mill. kr. Endnu har vi ikke kunnet få overbevist folketingets flertal om det rimelige i at fjerne beskatningen af de sociale pensioner, hvorfor ægteparrene blandt pensionisterne stadig væk må bære denne byrde. Omsat i kroner til det enkelte ægtepar vil det betyde en forøget pension på 74 kr. pr. måned, men herfra skal trækkes skatten, hvorefter forhøjelsen andrager ca. 44 kr. For de enlige pensionister vil forøgelsen blive 23 kr. pr. måned. Der vil ligeledes blive tale om en beskeden regulering af det beløb, der ydes i lomme penge til beboerne på plejehjem, således at dette inden for denne 2 års periode vil blive 2.772 kr. pr. år for de almindelige pensionister, havde jeg nær sagt – for de pensionister,

[Albertsen.]

der er under 60 år, vil beløbet være det dobbelte.

Det havde selvfølgelig været nok så behageligt, om man havde kunnet gå med til en bedre regulering end den, der er tale om her. Det skal dog tages med i billedet, at der også er sket en udvikling med hensyn til dyrtidsportioner, og at disse udbetales med fuld virkning. Man kan selvfølgelig fremføre mange betragtninger om, at vi skulle have et højere pensionsniveau – det får vi lejlighed til at drøfte på fredag – men når vi kigger på tallene i relation til udviklingen på arbejdsmarkedet, må vi konstatere, at mens lønudviklingen skulle holdes inden for de 6 pct., så bliver der for pensionisterne tale om en regulering på ca. 10 pct.

Jeg skal ikke undlade at udtale en beklagelse over, at det ikke har været muligt at få kontaktudvalgets sanktion af forslaget, men skal i øvrigt på socialdemokratiets vegne anbefale forslaget til hurtig og velvillig behandling her i tinget og i folketingets socialudvalg.

Jørgen Junior (FP):

På fremskridtspartiets vegne kan jeg også gå ind for, at vi får en hurtig behandling af disse fire forslag. Vi er positive over for alle fire forslag, vil stemme for alle fire forslag, men jeg må nok sige, at nogen større begejstring er det svært at give udtryk for. Det er jo meget, meget beskedne forbedringer, der er tale om, det er usle plastre på såret, og det lidt mere langsigtede ligger der i hvert tilfælde ikke i det. Men o.k., det er de små dråber, som samfundet i en dårlig økonomisk forfatning under en elendig økonomisk styring altså har fundet at kunne afkaste til nogle af de svageste medborgere. Vi vil selvfølgelig være med til, at dette bliver vedtaget hurtigt. Vi har ikke nogen spørgsmål, vi ønsker ikke nogen dybtgående udvalgsbehandling. Vi kan altså tilslutte os det.

Må jeg for en ordens skyld sige, at den henvendelse, der er kommet fra kontaktudvalget, synes vi er rimelig. Vi synes egentlig ikke, det havde været nødvendigt at spare de par hundrede millioner kr. ekstra, der er tale om. Vi synes nok, man burde have haft råd til at yde dette beløb. Der er tale om et stort underskud i dag; om det var blevet nogle hundrede millioner kroner større, havde ikke ændret ved den saglige opstilling, som finans-

ministeren kan møde frem med. Ud fra det synspunkt synes vi, forslaget er ret sløjt, ret slapt, men vi er med på det. Vi er med på at gå dette lille hanefjed hen ad vejen.

Henrik Toft (V):

I ministerens fremsættelse af disse fire lovforslag nævnes det forhold, at der sædvanligvis sker forhøjelser af de sociale pensioner på linje med stigningen i lønninger på arbejdsmarkedet efter overenskomstfornyelserne, og det er altså også, hvad der sker denne gang.

Venstre ville selvfølgelig hellere have medvirket, hvis det havde været venstres model for en indkomstpolitisk løsning fra i fjor, der var blevet gennemført. Men vi er af den opfattelse, at der med disse forslag er tale om helt anderledes realistiske forslag end de pensionsforslag, vi havde til behandling i sidste uge, og derfor kan jeg give tilsagn om mit partis positive medvirken til disse forslags gennemførelse.

Karen Thurøe Hansen (KF):

De fire lovforslag om forhøjelse af folke-, invalide- og enkepensionerne samt ydelserne i henhold til bistandsloven er jo affødt af lønforbedringerne på arbejdsmarkedet i de nyligt afsluttede overenskomstforhandlinger. Det er jo ikke småpenge, der er tale om, selv om beløbet til den enkelte pensionist er relativt lille. Men det konservative folkeparti kan tilslutte sig forslagene, og vi har ingen ønsker om et stort udvalgsarbejde, tværtimod. Vi foreslår, at forslagene meget hurtigt går igennem udvalget, så vi kan få dem vedtaget.

Melchior (CD):

Min gruppe og vor ordfører har også bemyndiget mig til at give tilsagn om en hurtig og positiv behandling af disse lovforslag. De mere dybtliggende principper skal vi i øvrigt tillade os at komme tilbage til i den debat, der forestår på fredag om hele hovedsigtet med pensionerne og pensionspolitikken. Det, der foreligger her fra ministerens side, skal og må gennemføres hurtigt, og det bidrager vi gerne til.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Vi kan i SF naturligvis også tilslutte os forslaget, men vi må tilføje, at der kun er tale om en forhøjelse med baggrund i de lønforbedringer, der er opnået på arbejdsmarkedet, samt – og det er jo meget kedeligt at erfare – at vær-

[Lilli Gyldenkilde.]

dien af den procentvise, lidt bedre dyrtidsregulering af de sociale pensioner nu fjernes, idet man har modregnet dem. Hr. Albertsen var selv inde på dette spørgsmål om modregning i sin ordførertale, og jeg vil da godt lige spørge: de dyrtidsportioner, som pensionisterne skulle have i modsætning til arbejderne – altså den ene dyrtidsportion, som skulle i ATP-fonden for arbejderne – er vel ikke også indregnet i dette forslag?

Tove Jørgensen (DKP):

Kommunisterne vil naturligvis medvirke til denne særdeles beskedne forhøjelse af pensionerne. Lidt er jo bedre end slet ingenting. Vi finder dog ikke, at pensionisterne får en tilfredsstillende dækning for stigningerne i leveomkostningerne efter socialministerens forslag, og det hjælper ikke så forfærdelig meget, at de endnu en gang bliver viftet om næsen med den kommende pensionsreform. Det, vi især skal beklage, er, at også pensionisterne skal rammes af augustforliget, og det er jo det, der sker, når man modregner den stigning, pensionisterne skulle have haft som kompensation for løn-glidningen. Det betyder i kroner og øre, at i stedet for en stigning i pensionerne til et samlet beløb af 930 mill. kr., som pensionisterne skulle have haft efter den beregningsmetode, der har været gældende fra 1975, får de nu kun en stigning svarende til et beløb på 530 mill. kr., det vil sige en ca. 4½ pct.s stigning af pensionerne.

Når vi samtidig tager i betragtning, at huslejerne er steget uforholdsmæssigt som følge af den omkostningsbestemte husleje, at omkostningerne til fødevarer i gennemsnit andrager ca. 22 pct. af forbruget, men for pensionister løber op til 40 pct. af forbrugsomkostningerne, skal der ikke så megen regnekundskab til at indse, at pensionisterne er særdeles hårdt belastede.

Pensionisterne har aldrig fået kompensation for de skattelettelser, de højere indtægter opnåede. De har tværtimod på grund af momsen på fødevarer og medicin måttet se deres skattebetaling forhøjet proportionalt med prisstigningerne. Når samtidig skattelettelserne blev betalt gennem fratagelse af sociale goder såsom medicintilskud og gratis hjemmehjælp, skal man vist være mere end talekvilibrist for at få det til at rime med, at de her foreslåede forholdelser giver særlige forbedringer; alene be-

sparelserne på hjemmehjælpen overstiger jo den ramme på 10 mill. kr., som man forudså. Det kunne være rart, hvis ministeren konkret ville oplyse, hvor meget der reelt blev sparet på hjemmehjælpsordningerne.

Disse bemærkninger gælder også taksterne til bistandsområdet, der beregnes efter pensionsniveauet. Det er beklageligt, at vi kun lige kan bevæge os over minimumsgrænserne i henhold til ILO-konventionen; jeg synes ærlig talt, at vi skylder pensionisterne en noget større del af kagen.

Jeg forstår udmærket godt, at folkepensionsforeningernes og invalideorganisationernes kontaktudvalg ikke er tilfredse, specielt med den modregning, der foretages. Derfor må jeg ligesom alle andre ordførere beklage den særdeles ringe kompensation, som forslaget er udtryk for, men vi vil naturligvis medvirke positivt, selv om det er ganske utilstrækkelige forbedringer.

Grethe Philip (RV):

Det radikale venstre har igennem alle årene holdt på, at hvis der i samfundet var muligheder for reallønsforbedringer, skulle også pensionisterne følge med, og det vil sige, at de ikke alene skulle have kompensation for prisstigninger, men at de også skulle følge med, når der gennem overenskomster i øvrigt skete lønforhøjelser. Det, der for os er afgørende, er, at levestandarden for pensionisterne ikke relativt forringes, men at de kan følge med i samme takt som andre grupper, og derfor er det de disponible indkomster, vi i særlig grad lægger vægt på.

Den regulering, som socialministeren nu foreslår, følger de retningslinjer, man tidligere har anvendt, når man ville regulere pensionerne op, efter at der er indgået nye overenskomster.

Jeg kan ikke være enig i de bemærkninger, der er faldet bl. a. af den sidste taler om, at pensionisterne er blevet forfordelt. Tværtimod mener jeg, at socialministeren i sit forslag reelt sidestiller pensionisterne med de lavtlønnede: de får en forhøjelse, der alt i alt løber op på ca. 10 pct. Jeg finder, det er rimeligt, at man sammenligner pensionisterne med de lavere lønnede grupper, men omvendt er det så også urimeligt at sige, at de lades særlig i stikken.

På det radikale venstres vegne kan jeg give min tilslutning til forslaget.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti vil selvfølgelig også medvirke til denne beskedne stigning i pensionerne. Pensionisternes kontaktudvalg er som nævnt i bemærkningerne ikke tilfreds med det resultat, man er kommet til, og kristeligt folkeparti vil da også meget gerne have undersøgt i udvalget, hvad dyrtidsportionerne har betydet for udregningen af pensionerne. Det var vel meningen, at dette, at pensionisterne bevarede deres procentvise dyrtidsportion, netop skulle give dem en fordel fremfor landets øvrige borgere. Vi vil også gerne se på, hvordan det har virket, at pensionisterne fik udbetalt en dyrtidsportion, medens andre borgere blev indbetalt til ATP.

Vi kan altså give vores fulde støtte til forslaget i øvrigt.

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Kun en bemærkning til fru Grethe Philip om den omtalte 10 pct.s forhøjelse. Man skal lige huske på, at den strækker sig over 2 år. Jeg synes ikke, bemærkningen skal have lov til at blive hængende i luften, for der kan jo ske meget på 2 år, også med hensyn til pristigninger.

Alice Hedegaard (DR):

De foreliggende lovforslag omhandler forhøjelser inden for det sociale pensionsområde, som er yderst beskedne og en naturlig regulering forårsaget af pristigningerne. Regeringen har jo tanker om en yderligere forbedring for denne gruppe af befolkningen, hvad vi håber hurtigt bliver realiseret. Vel er statskassen hårdt belastet, men alle de, der modtager sociale pensioner og bistand, har krav på at kunne leve en anstændig tilværelse.

Nu er dette høje ting sædvanligvis ikke alt for enigt, når der skal findes sparemuligheder, da ingen ønsker nedskæringer på de felter, hvor de varetager deres vælgeres interesser. Disse sparebestrebelse kunne til dels undgås med et mere retfærdigt skattesystem, hvor alle ydede deres bidrag til statsudgifterne. Jeg tænker her især på spekulanter, multinationale selskaber og mange andre, der har en enorm god evne til at unddrage sig at betale skat.

Retsforbundet ser med forventning hen til den lovede pensionsreform, hvis resultat vi håber vil blive mere retfærdigt, således at ydel-

serne gøres personlige og udbetales uden hensyn til ægtefællers, forældres eller andres indtægter og dermed ikke længere opfordrer til en større udbredelse af skilsmisser og papirløse ægteskaber, bl. a. blandt folkepensionister, på grund af de økonomiske fordele herved.

Med disse synspunkter vil retsforbundet naturligvis støtte de fire lovforslag.

(Kort bemærkning).

Grethe Philip (RV):

Jeg tror, fru Tove Jørgensen gør sig skyldig i en misforståelse. Vi må, hvis vi er realistiske, regne med, at der i det kommende år falder tre dyrtidsportioner. Disse tre dyrtidsportioner vil i sig selv give en forhøjelse på knap 8 pct. Lægger vi yderligere det til, som vi giver i anledning af overenskomsterne, er vi oppe på de ca. 10 pct. i løbet af et enkelt år.

Tyroll (VS):

Vi vil da heller ikke fra venstresocialisterne gå imod disse fire forslag, men vi synes nok, det er en lidt urimelig baggrund at regulere på, når man nu har tradition for at regulere efter arbejdsmarkedets lønresultater. Jeg siger med vilje lønresultater, for det er svært for mig i hvert fald at få ordet forbedringer i min mund, når jeg ser på, hvad der rent faktisk er sket på arbejdsmarkedet. Desuden havde vi fundet det rimeligt, om man havde givet pensionisterne en behandling, der var i bedre overensstemmelse med den behandling, man gav lavtlønsområdet, altså havde behandlet dem på lige fod med dem, der får mindstelønssatser osv., og som jo fik en langt større stigning end hvad der her foreslås ydet til folkepensionerne. Man må nok sige, at dette område i allerhøjeste grad er et lavtlønsområde. Det er svært at se nogen umiddelbar sammenligningsmulighed i den måde, man har foretaget disse udbetalinger på, for på lavtlønsområdet er der jo tale om en øjeblikkelig garantibetaling på 29 kr. i timen og dermed sådan set en ret kraftig stigning for dem, der får mindstebetaling. Selv om denne gruppe i samfundet ikke er så stor, havde det nok været rimeligt, om man havde sammenlignet med den, da man lagde op til denne regulering.

Endelig kan man sige, at heller ikke dyrtidsreguleringen åbenbart vil give de helt store forbedringer på dette område. Det får vi nok ikke lejlighed til at se så meget på i udvalget, men

[Tyroll.]

vi kan måske tage det op i forbindelse med behandlingen af nogle af de andre forslag, der er henvist til socialudvalget.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil gerne takke for modtagelsen af disse fire forslag; jeg håber, det vil gå hurtigt med at få dem vedtaget. Jeg vil lige sige til fru Lilli Gyldenkilde, at alle dyrtidsportionerne bliver udbetalt til pensionister. Med hensyn til den nævnte divergens mellem kontaktudvalget for folke- og invalidepensionister og disse forslag må jeg sige, at begrundelsen nok ikke er helt rigtig, for argumentet for ikke at modregne under hensyntagen til pensionisternes bedre dyrtidsregulering var, at pensionisterne i forbindelse med forrige overenskomstløsning, altså i 1975, beholdt den procentvise regulering, mens andre grupper gik over til øreregulering. Men det var jo andre grupper end dem, pensionisterne sammenlignes med, nemlig arbejderne; dette spørgsmål berører ikke forholdet til arbejderne, der altid har fået en øreregulering.

Jeg vil gerne have lov til at foreslå – men det vil jeg naturligvis overlade til formanden – at der ikke bliver udvalgsarbejde. Jeg synes ikke, der under denne behandling blev stillet flere spørgsmål, end at de kan blive besvaret under almindelig del og eventuelt undgå udvalgsarbejdet af hensyn til den hurtige behandling.

Formanden:

Alle medlemmer af dette ting har ret til at stille forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslaget direkte til anden behandling.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændring af bistandslovens bestemmelser om kontanthjælp i forbindelse med arbejdskonflikter [af Palle Simonsen m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 31. Fremsat 25/3 77).

Forslaget sattes til forhandling.

Formanden:

Jeg vil gerne forudskikke den bemærkning, at det er min agt at gennemføre dagsordenen uden pause, selv om det er tirsdag. Jeg håber, at der er tilslutning til denne tanke.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil gerne indledningsvis understrege, at jeg ikke kan tilslutte mig dette forslag. Vi har før her i folketingsalen og i folketingets socialudvalg diskuteret problemerne i forbindelse med de overenskomststridige arbejdsnedlæggelser og adgangen efter bistandsloven til også under en konflikt at yde økonomisk støtte til de konfliktramte, og jeg finder ikke, at der med dette forslag, der lægger op til en ændring af bistandsloven, er anført nogen argumenter, der kan overbevise mig om, at vi bør indtage en ændret holdning i disse spørgsmål.

Reglerne om den kontanthjælp, der kan ydes efter bistandsloven, omfatter alle, der har et økonomisk behov for bistand, uanset årsagen til at behovet er opstået, altså også om det er mere eller mindre selvforskyldt. Dette princip, som ikke på noget tidspunkt blev draget i tvivl under folketingets behandling af bistandslovsforslaget, er jo ikke grebet ud af luften, men er et udtryk for et af de grundlæggende hensyn bag bistandsloven, nemlig at den hjælp, der kan ydes til den enkelte familie, skal sættes ind i tide, inden situationen udvikler sig til at blive vanskelig at løse med risiko for mere varige skader til følge. Det er formålet med bistandsloven at yde hjælp til at dække den enkeltes eller den enkelte families individuelle behov, også selv om behovet kan siges at være selvforskyldt, og det kan vel i øvrigt, når man anskuer problemerne i forhold til den enkelte konfliktramte, diskuteres, hvorvidt behovet er selvforskyldt eller ikke. Under alle omstændigheder forekommer dette kriterium for at yde hjælp mig at være ganske uden betydning for stillingtagen til, om der er behov for at yde hjælp.

Når dette er sagt, vil jeg også gerne understrege, at der jo netop for de konfliktramte i bistandsloven gælder det særlige, at hjælpen bør ydes med tilbagebetalingspligt. I den cirkulæreskrivelse, som socialministeriet udsendte den 17. december 1976, er det da også som et af punkterne fremhævet, at hjælpen efter bistandsloven til de konfliktramte som udgangs-